

Szabó T. Anna

A SÖTÉTRŐL

A szív helyén egy szó dobog: felejts.
 De ott feküdtél a fűvön hanyatt,
 és érezted az izzó lüktetést,
 a nap helyét a szemhéjad alatt,
 a káprázat úgy ég a retinán,
 mint a bőrön az érintés nyoma,
 a fű, a nap, a fázás, száradás,
 a hűlő víz felett a szél szaga –
 dobog a szó, dadog, felejtsd el, ejtsd el,
 ahogy az érdes és meleg tenyér,
 olyan gyöngéden, szinte súlya sincs,
 váratlanul a csupasz vállhoz ér,
 sötétedő strand, szél borzolta víz,
 a didergő test átforrósodik –
 mozdulni sem mersz.

Volt. Volt. Változik

az évszak, lassan fordul fenn az ég,
 hó hull a vízre, hó, felejts, felejts,
 a szem mögött hiánytalan sötét,
 és súlya sincs, hogy érte könnyet ejts,
 de ha elejted, vele hullsz te is
 a fekete és jeges víz alá,
 és nincs nap többé, ami hidegét
 egy érintéssel felolvasztaná.

HAZAFELÉ MEGY, ESTE

Hazafelé megy, este, és a parkban
 almát esznek a hajléktalanok.
 A bankház fényes, üres csarnokában
 a műanyag fán égősor ragyog.
 Egy sötét ablak tükrözi a képét,
 aztán kilép a szögletes keretből.
 Ki megy tovább? Megáll. Mindig megáll itt,
 tudni akarja. Talán minden eldől.
 Visszalép – nézi a tükörben az arcot.

De nem igazít szétzilált haján:
a szembe néz. Ki néz? Kit néz a szem?
Lehajtott fejjel végignéz magán.
A járda. Autók. Por. Kutypiszok.
Itt áll. Cipője, lába. Kézfeje.
Ott áll a sima, folyékony tükörben,
sötét hínár közt. Üres a szeme.
Az ott én. Van. Vagyok. Üres, sötét.
Nem tud kilépni. Üveg. Erre gondol.
Felnéz, megszédül. Kinek a szeme?
Sötét folyóvíz. Síküveg és foncsor.

Nancy Partner

MIT VOLT MÓDJUK AKARNI A NŐKNEK?

Női akaratnyilvánítás, szex és megalkuvás
a középkori társadalomban

Léderer Pál fordítása

A cím, amelyet tanulmányomnak adtam, ez egyszer meglehetősen pontosan jelzi, miről is lesz szó: az életnek ama területéről, amelyben a nők módot találtak személyes ambícióik érvényesítésére a közkeletűen középkorként számon tartott korszak folyamán. Szándékosan használok a címben olyan szavakat, mint „akaratnyilvánítás”, „szex” és „megalkuvás”, hogy a személyesség és a vágyak motívumrendszerét állítsam a középpontba, szembeszegülve azzal az erősen átpolitizált és ideológiaterhelt nyomással, amelyről olyasféle szavak kizárólagos használata árulkodik, mint „hatalmi viszonyok”, „tetterő” – ez utóbbi kifejezések ugyanis túlon túl könnyen redukálják az egyént a közösség egyszerű metaforájává. Hangsúlyoznám azonban, hogy érdemét tekintve persze a feminizmus kérdéséről beszélek, hiszen ami személyes, az politikai – noha azért időnként mégiscsak személyes is egyben.

A feminizmus és a középkori társadalom összefüggéseinek vizsgálata (de mondhatnánk, a feminizmus és bármely, a szüfrassettmozgalmat megelőző időszaké) ügyesen megkerül néhány kérdést: *kiknek* a feminizmusáról – és vajon *miféle* feminizmusról van szó (ez szubjektivitás és szabadság kérdése); arról már nem is szólva, hogy vajon hogyan ismerhető fel s írható le bármely prefeminista feminizmus, s miféle viszonyban áll e leírással a magunk variánsa. Ha kiérlelt és érzékeny megoldásra akarunk jutni, múlhatatlanul szükséges, hogy – kellő önreflexivitás mozgósításával – pontosan körülhatároljuk és kibontsuk a tudományos megközelítésünk alapvetéséül szolgáló „fe-